

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 6.9.2017 г.
COM(2017) 470 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА

ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И СЪВЕТА

**Седми доклад за напредъка, постигнат в изпълнението на изявлението на ЕС и
Турция**

Въведение

През периода, обхванат от настоящия Седми доклад¹, изявлението на ЕС и Турция от 18 март 2016 г.² продължи да бъде ключов фактор за осигуряването от страна на ЕС и Турция на ефективно и съвместно адресиране на предизвикателствата, свързани с миграцията в Източното Средиземноморие.

Въпреки че броят на новопристигащите на ден леко се е увеличил в сравнение с периода преди лятото, броят на незаконните преминавания се запази нисък (около 93 средно на ден за периода от Шестия доклад досега). Като цяло броят на жертвите в Егейско море е намалял значително в сравнение с миналото. Броят на пристигащите през гръцко-турската сухопътна граница също остана нисък.

Презаселването напредва равномерно, като вече почти 9 000 сирийци са презаселени в ЕС от Турция. Одобряването на проекти и плащанията по линия на Механизма за бежанците в Турция (наричан по-нататък „Механизма“) също продължиха да напредват. Към настоящия момент от общо 3 милиарда евро за периода 2016—2017 г. са подписани договори за 48 проекта на обща стойност 1,664 милиарда евро (в сравнение с 1,572 милиарда евро по-рано), а плащанията достигнаха 838 милиона евро (в сравнение с 811 милиона евро по-рано).

Въпреки това установените в предишните доклади недостатъци все още съществуват. По-специално, темпът на връщанията от гръцките острови в Турция не се е засилил. Броят на върнатите продължава да е много по-нисък от броя на пристигащите, в резултат на което се запазва постоянният натиск върху инфраструктурата на горещите точки на островите.

В рамките на срещата на политическия диалог на високо равнище между ЕС и Турция, проведена на 25 юли 2017 г., двете страни потвърдиха отново ангажимента си за изпълнение на изявлението между ЕС и Турция.

ЕС продължава да бъде ангажиран с цялостно и недискриминационно изпълнение на изявлението на ЕС и Турция във всичките му аспекти и към всички държави членки така, както бе определено в заключенията на Европейския съвет от 22—23 юни 2017 г.³

1. Актуално положение

След Шестия доклад общият брой на лицата, пристигнали от Турция на гръцките острови, е бил 7 807 (между 9 юни 2017 г. и 31 август 2017 г.) или средно по 93 новопристигнали на ден. Въпреки че броят на новопристигащите на ден се е увеличил в сравнение с периода преди лятото, той все още е значително по-нисък в сравнение с месеца преди изявлението. От привеждането в действие на изявлението на ЕС и Турция са били регистрирани 113 жертви и безследно изчезнали лица в Егейско море⁴. През годината, предхождаща изявлението, загинаха или бяха обявени за изчезнали 1 150 души.

¹ Предшестван от COM(2016) 231 final от 20 април 2016 г., COM(2016) 349 final от 15 юни 2016 г., COM(2016) 634 final от 28 септември 2016 г., COM(2016) 792 final от 8 декември 2016 г., COM(2017) 204 final от 2 март 2017 г. и COM(2017) 323 final от 13 юни 2017 г. („Шестия доклад“).

² <http://www.consilium.europa.eu/bg/press/press-releases/2016/03/18-eu-turkey-statement/>

³ http://www.consilium.europa.eu/bg/meetings/european-council/2017/06/22-23-euco-conclusions_pdf/

⁴ Информация от базата данни за изчезнали мигранти на Международната организация по миграция за периода април 2016 г. — 4 септември 2017 г.

[Данните обхващат периода до 31.8.2017 г. (седмица 35)]

Настояването на над три милиона бежанци от Сирия⁵, Ирак и други държави продължи да бъде приоритетен въпрос за турските власти, като се полагат огромни усилия за осигуряването на подходящи приемни условия и условия на живот.

Засилена координация и сътрудничество

Координаторът на ЕС продължава да работи в тясно сътрудничество с всички партньори, за да се извършват всекидневните задачи по изпълнението на изявлението и Съвместния план за действие за изпълнението на изявлението на ЕС и Турция⁶. Съвместният план за действие разчита на непрекъснатите усилия на Гърция за осигуряване на неговото изпълнение с оперативната подкрепа на всички държави членки. От предишния доклад насам Комисията оказва подкрепа на гръцките органи за координирането и управлението на безопасността и сигурността на островите; за подобряването на приемната инфраструктура и на условията на живот на островите; за ускоряването на прехвърлянето на мигранти, за които е задействана обичайната процедура за убежище, в това число уязвими групи, в специални центрове в континентална Гърция; за въвеждането на необходимите процедури за намаляване на натрупаното закъснение в обработването на жалби по молби за убежище на втора инстанция, като се дава приоритет на молбите на кандидати за убежище, намиращи се на островите; и за увеличаването на капацитета за задържане преди извеждане от територията в горещите точки на островите с оглед на ускоряването на темпа на връщане. Особен

⁵ Според официалните данни на Турция към 27 юли 2017 г. страната е предоставила временна закрила на 3 106 932 сирийци.

⁶ COM(2016) 792 final от 8 декември 2016 г. Съвместният план за действие бе одобрен от Европейския съвет на заседанието му през декември 2016 г.: http://www.consilium.europa.eu/bg/meetings/european-council/2016/12/20161215-euco-conclusions-final_pdf/.

приоритет продължиха да бъдат мерките за ефективна закрила на уязвимите групи, като например настойчивост относно необходимостта да се назначат служители за закрила на детето в приемните центрове, включително във всички горещи точки, в които има деца.

Ефективното изпълнение на изявлението на ЕС и Турция изисква постоянни усилия от всички държави членки за спешното посрещане на нуждите, установени от Европейската служба за подкрепа в областта на убежището и Европейската гранична и брегова охрана. Това включва командировки за достатъчно дълъг период от време и в съответствие със посочените спецификации, по-специално по отношение на командироването на експерти в областта на предоставянето на убежище, включително експерти в определянето на уязвимостта в горещите точки на островите.

Въпреки това посоченият в предишните доклади недостиг на човешки ресурси все още не е напълно преодолян.

Към 4 септември Европейската служба за подкрепа в областта на убежището е изпратила 98 устни преводачи в Гърция и 96 експерти от държавите членки, разположени в горещите точки, като 84 от тях са служители, обработващи молби. Това означава, че към момента има недостиг на 54 експерти. Европейската гранична и брегова охрана е разположила 888 служители в рамките на съвместната операция „Посейдон“, в това число 35 служители, които подпомагат обратното приемане като част от изпълнението на изявлението. Недостигът за септември е 11 експерти, а за октомври — 13 експерти за схемата за обратно приемане, предвидена в изявлението.

Резервът от служители, командировани от държавите членки и обучавани от Европол, наброява 278 души. Командированите служители биват разполагани на ротационен принцип за период от три месеца в петте горещи точки в Гърция и в четири горещи точки в Италия с цел да извършват вторични проверки за сигурност. Десет служители понастоящем са командировани в гръцките горещи точки и двама служители на Европол са изпратени в Регионалната работна група на Европейския съюз в Пирея с цел да извършват координационна дейност.

Регионалната работна група на Европейския съюз е важен координационен форум, който свързва операциите по море и суша и гарантира непрекъснатостта на потока на информация между заинтересованите страни на национално ниво и агенциите на ЕС. След като от месец април насам Регионалната работна група активизира усилията си за справяне с комплексни проблеми в горещите точки, тя започна също да кани гръцките органи да присъстват на нейните заседания, които се провеждат на всеки две седмици.

Европейската агенция за гранична и брегова охрана продължи да си сътрудничи с НАТО, както и с гръцката и турската брегова охрана. Турската брегова охрана продължи активно да патрулира и да предотвратява заминавания от Турция.

Информационни инициативи

Чрез използване на опита от проекти, изпълнявани понастоящем на островите Хиос и Лесбос, на островите Самос и Кос бяха създадени информационни гишета, които предоставят на мигрантите и кандидатите за убежище информация за техните права и задължения и за предлагани възможности, включително по отношение на предоставянето на убежище или връщането. Комисията неколкратно прикани гръцката Служба за прием и

установяване на самоличността да създаде такива информационни гишета във всички горещи точки, като подчерта тяхната необходимост.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

- Държавите членки спешно трябва да осигурят персонала, искан от Европейската служба за подкрепа в областта на убежището и Европейската гранична и брегова охрана.
- Трябва да продължат усилията за прилагане на действията, предвидени в Съвместния план за действие относно изпълнението на изявлението на ЕС и Турция.

2. Връщане на всички нови незаконни мигранти от Гърция в Турция

В изявлението се предвижда връщането на всички нови незаконни мигранти и търсещи убежище лица, чиито молби са били обявени за недопустими или неоснователни и които са преминали от Турция на гръцките острови след 20 март 2016 г. Тези мерки се изпълняват стриктно в съответствие с изискванията на ЕС и международното право и при пълно зачитане на принципа на *забрана за връщане*⁷.

Актуално състояние

От последния доклад до 4 септември 2017 г. по силата на изявлението на ЕС и Турция са били върнати 97 лица, пристигнали в Гърция от Турция, сред които 11 сирийци. Сред другите върнати лица има алжирци (30), пакистанци (27), бангладешци (5), иракчани (4), мароканци (3), камерунци (2), хаитяни (2), иранци (2), нигерийци (2), сенегалци (2), ливанци (1), афганистанци (1), египтяни (1), конгоанци (1), гамбийци (1), граждани на Кот д'Ивоар (1) и зимбабвийци (1). Общият брой на мигрантите, върнати в Турция от датата на изявлението на ЕС и Турция, е 1 896 души⁸.

Броят на върнатите от гръцките острови в Турция лица продължава да е много по-нисък от броя на пристигащите, в резултат на което натискът върху инфраструктурата на горещите точки на островите постоянно се засилва. Това е комбинираният резултат от натрупаното закъснение в обработването на подадените молби за убежище на втора инстанция на гръцките острови и недостатъчният капацитет за обработване на досиетата и за задържане преди връщане, особено на Хиос и Самос. Капацитетът за задържане преди връщане се е увеличил на Лесбос и Кос. Липсата на актуална информация относно разпределението на местата в приемните съоръжения усложнява идентифицирането и задържането на мигранти, за които са издадени отрицателни второинстанционни решения за предоставяне на убежище. За тази цел се налага спешно да започне регистрирането на мигрантите, които се намират в официалните приемни центрове на

⁷ Всяко лице, пристигнало на гръцките острови след 20 март, има право да кандидатства за убежище. Всяка молба се обработва поотделно с оглед на особеното положение на кандидата в съответствие с Директивата за процедурите за убежище. Това изключва каквато и да била форма на колективно експулсиране. Кандидатите имат правото да обжалват, както и правото на ефективна съдебна защита в случай на отрицателно решение по молбата им за убежище. И Гърция, и Турция предприеха подходящи правни мерки за гарантиране на пълното спазване на правото на ЕС и на международното право и понастоящем ги прилагат.

⁸ От 20 март 2016 г. са извършени 1 307 връщания на лица в Турция по силата на изявлението на ЕС и Турция и 589 връщания по силата на двустранния протокол между Гърция и Турция. Върнатите лица са получили отрицателни решения по молби за убежище (включително отрицателни решения на втора инстанция), оттеглили са молбата си за международна закрила или изобщо не са подали молба за убежище.

островите, което да бъде последвано от редовно наблюдение на присъствието им там, както и на статуса на молбата им за получаване на убежище.

От последния доклад насам 372 мигранти са се върнали доброволно в страната си на произход от островите (както и 929 от континенталната част на страната) с финансова и/или нефинансова помощ от Програмата за подпомагане на доброволното връщане и реинтеграцията. С това общият брой на мигрантите, които са използвали програмата от стартирането ѝ през 2016 г., достигна 10 029 души. Гърция следва да предприеме стъпки в посока на пълноценното използване и участие във финансираните от ЕС съвместни програми за връщане (по-специално програмата а „Европейска мрежата за реинтеграция“), за да увеличи своя капацитет посредством програмата, като работи дейно в тясно сътрудничество с основните изпълнителни агенции и използва в пълна степен наличното подпомагане. Международната организация по миграция продължи да осигурява постоянно присъствие в петте горещи точки на островите, като популяризира Програмата за подпомагане на доброволното връщане и реинтеграцията и предоставя информация на мигрантите.

Досега⁹ 57 върнати лица, които не са граждани на Сирия, са подали молби за международна закрила пред турските органи: на две лица е бил даден статут на бежанци, по 39 молби все още не е взето решение, а по отношение на девет лица е било взето отрицателно решение¹⁰. Общо 831 лица са били върнати в държавите си на произход. Досега всички върнати сирийци са били предварително регистрирани за получаване на временна закрила, с изключение на 16 души, които са решили да се върнат доброволно в Сирия; 19 сирийци са решили да останат в местата за настаняване, осигурени от турските органи, а 177 са избрали да живеят извън тях.

Правни мерки

По отношение на случаите на гръцките острови общият брой жалби срещу 5 225-те отрицателни първоинстанционни решения¹¹, приети досега от Службата по въпросите на убежището по допустимостта на молбите и по същество, е 4 160¹². Досега са постановени 2 398 решения на втора инстанция по тези 4 160 апелативни дела (т.е. по 58 % от делата). От взетите до момента 556 решения по жалби относно допустимостта 135 второинстанционни решения са потвърдили първоинстанционните решения за недопустимост, а 421 второинстанционни решения са отменили първоинстанционните решения за недопустимост¹³. Що се отнася до 1 590-те второинстанционни решения по същество, 1 560 са потвърдили отрицателните първоинстанционни решения, а 17¹⁴ са отменили тези отрицателни решения. Освен това в 13 случая е предоставена субсидиарна закрила. През отчетния период са били приключени 252 дела за обжалване на основание, различно от решение по жалбата по същество, т.е. неотменено мълчаливо и изрично оттегляне.

⁹ По информация, получена от турските органи.

¹⁰ Освен това седем молби са отбелязани в графа „друго“ (оттеглени и т.н.).

¹¹ От приемането на изявлението до 27 август 2017 г. на гръцките острови са били подадени общо 25 364 молби за убежище. По тези 25 364 молби гръцката Служба по въпросите на убежището е взела 24 048 решения в контекста на процедурите на островите след 20 март 2016 г., включително 17 992 по допустимостта и 7 372 по същество.

¹² Към 27 август 2017 г.

¹³ Общият брой включва второинстанционни решения, отменящи решения на първа инстанция за недопустимост, както и такива, предоставящи статут на бежанец.

¹⁴ Той не включва второинстанционни решения, предоставящи статут на бежанец, нито такива, отменящи решения на първа инстанция за недопустимост.

Броят¹⁵ на апелативните комитети и докладчиците¹⁶, които помагат за събирането на фактите по случая, аргументите на жалбоподателя и информацията относно неговата държава на произход, не се е променил след последния доклад. Гръцкият апелативен орган продължи да подобрява своя работен процес, например чрез по-добро определяне на приоритетните случаи в зависимост от списъците в приемните центрове, предоставени от гръцката Служба за регистрация и установяване на самоличността, намираща се на островите, или чрез въвеждането на ИТ инструмент за постоянно планиране на срещите, което може да улесни също специализирането на комитетите по държави на произход. Освен че цели да гарантира, че апелативният орган продължава да разполага с необходимото — канцеларски материали и оборудване, въвеждането на тези разпоредби има за цел да се подобри работата на апелативните комитети, както и да се съкрати периодът от време, в който жалбоподателите трябва да чакат на островите за постановяване на второинстанционно решение, като по този начин се даде възможност на органите да предоставят международна закрила на нуждаещите се лица и да насочват незаконните мигранти към процедурата по връщане.

Въпреки тези усилия апелативните комитети продължиха да работят бавно при вземането на решения (средно около 30 седмично в периода след предходния доклад). До момента те са постановили само 1 699 решения в контекста на изявлението на ЕС и Турция — 132 по допустимостта и 1 567¹⁷ по същество. Гръцките органи признават значението и спешната необходимост от увеличаване на издадените решения от апелативните комитети и проучват възможни по-нататъшни мерки в тази посока.

Решенията на пленарния състав на Държавния съвет на Гърция по двете дела, гледани на 10 март 2017 г., относно това дали Турция може да се счита за сигурна трета страна за връщането на двама търсещи убежище сирийски граждани, подали жалба срещу решенията на втора инстанция, с които се потвърждават постановените на първа инстанция решения за недопустимост на молбите им, все още не са приключили и все още не е определена дата за постановяването им.

Оперативни мерки

Според гръцките органи понастоящем на островите се намират 13 372¹⁸ мигранти. Официалният капацитет за прием, предоставен от гръцките власти в горещите точки на островите, е 5 576 места, управлявани от гръцката Служба за прием и установяване на самоличността, и 228 места за непридружени непълнолетни лица в центровете за настаняване, управлявани от гръцкия Национален център за социална солидарност, като по

¹⁵ В момента дванадесет апелативни комитета вземат решения по жалби срещу първоинстанционни решения на гръцката Служба по въпросите на убежището. Освен това един апелативен комитет замества другите комитети, в случай че не могат да работят (т.е. ако по някаква причина не е налице мнозинство от членовете).

¹⁶ Десет докладчици, наети от апелативния орган, и дванадесет докладчици, командировани в апелативния орган от Европейската служба за подкрепа в областта на убежището.

¹⁷ Отрицателните първоинстанционни решения са потвърдени по 1 538 случая и отменени по 17 случая, а по 12 случая е предоставена субсидиарна закрила.

¹⁸ Към 3 септември 2017 г. Предвид факта, че има доклади, поставящи тези цифри под въпрос, Комисията приканва гръцките органи да уточнят какъв е броят на мигрантите на островите и в горещите точки. Яснотата по този въпрос би помогнала при планирането и изпълнението.

финансираната от ЕС схема за наемане, прилагана от Върховния комисар на ООН за бежанците, на разположение са предоставени допълнителни 1 031 места¹⁹.

Гръцките органи, с подкрепата на Комисията, продължиха да работят за подобряване на условията в горещите точки и на островите чрез модернизиране на съоръженията и въвеждане на по-ефикасни процедури.

Гръцката Служба за прием и установяване на самоличността започна да полага усилия да изготвя редовни списъци за разпределението на местата в приемните центрове за всеки остров с гореща точка. С помощта на Комисията се въведе процедура за обмен на данни от тези списъци между гръцката Служба за прием и установяване на самоличността, гръцката Служба по въпросите на убежището и апелативните комитети, която улеснява усилията за намаляване на изоставането при обработката на молби за убежище на първа и втора инстанция. Гръцката Служба за прием и установяване на самоличността трябва да гарантира редовното актуализиране на списъците с разпределението на местата в приемните центрове, включително списъците на центрoвете за прием, управлявани от общините, както и схемата за наем на жилища на върховния комисар на ООН за бежанците, и да продължи редовно да споделя тези списъци със съответните органи.

С оглед на засилването на темпа на връщанията през август приключи изграждането на центъра в Кос за задържане преди извеждане, който достигна пълния си оперативен капацитет от 500 места. Работите за разширяване на центъра за задържане преди извеждане в горещата точка в Лесбос бяха завършени и той достигна пълния си оперативен капацитет от 210 места. На Самос бе подписано съвместно министерско решение за построяването на център за задържане преди извеждане в рамките на горещата точка, но строителните работи все още не са започнали, тъй като обозначената за тази цел зона се използва за настаняване на мигранти, които трябва спешно да бъдат преместени на друго място. На остров Хиос не е постигнат напредък по въпроса за създаване на център за задържане преди извеждане, най-вече поради съпротивата на местните жители.

Гръцката полиция изготви планове за евакуация за всички горещи точки и ги изпрати на координаторите на горещите точки. Във всички горещи точки бяха организирани обучения в областта на сигурността, а на Хиос, Кос, Лерос, Самос и Лесбос бяха успешно осъществени учебни евакуации.

Тези предприети мерки обаче не са достатъчни за справяне със ситуацията на островите и следователно гръцките власти се приканват да предприемат необходимите стъпки, посочени в последния доклад. По-специално срокът между подаването и внасянето на молбата следва да бъде съкратен в съответствие с член 6, параграф 2 от Директивата за процедурите за убежище, който предвижда, че гръцките органи трябва да гарантират, че лице, което подава молба за убежище, разполага с действителна възможност да внесе своята молба възможно най-скоро.

¹⁹ Данните са предоставени от гръцкия Национален координационен център в областта на границите, миграцията и убежището, който пое от гръцката полиция задължението за предоставяне на данни за капацитета за прием на островите. Докладите на Националния координационен център в областта на границите, миграцията и убежището не вземат предвид капацитета на центрoвете за прием, управлявани от общините, който преди беше включен в докладите на гръцката полиция, но съдържат информация за броя на местата за неспридружените непълнолетни лица в центрoвете за прием, управлявани от Националния център за социална солидарност.

Финансова подкрепа от ЕС за Гърция

Бе постигнат допълнителен напредък при възприемането на по-устойчив подход за посрещане на породените от миграцията потребности с постепенно преминаване от Инструмента за спешна подкрепа в рамките на ЕС и спешната помощ по линия на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ и фонд „Вътрешна сигурност“ към финансирането, осигурено чрез многогодишните национални програми на Гърция по линия на тези два фонда. В съответствие с финансовото планиране за 2017 г. за приемна инфраструктура за Гърция гръцките органи са предприели необходимите мерки, за да се осигури финансирането за предоставяне на прием на островите и функционирането на центрове за непридружени ненавършили пълнолетие лица чрез националните програми.

На 16 август 2017 г. националната програма за Гърция по линия на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ беше преработена, за да се подкрепят приоритетите на политиката за интеграция и връщане чрез предоставяне на допълнителни средства (в размер на 28 милиона евро). По този начин общият размер на средствата, заделени за националните програми на Гърция за периода 2014—2020 г. по линия на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ и фонд „Вътрешна сигурност“, възлиза на 537 милиона евро. В допълнение, от 2015 г. насам беше предоставена значителна спешна помощ от фонд „Убежище, миграция и интеграция“ и фонд „Вътрешна сигурност“, възлизаща на около 371,2 милиона евро, за да се помогне на Гърция да укрепи своята приемна инфраструктура и да се подсили капацитетът на страната в областта на миграцията, убежището и управлението на границите. Тази подкрепа включва две неотдавнашни безвъзмездни помощи в подкрепа на гръцкото правителство, отпуснати на 6 и 31 юли 2017 г. на Върховния комисар на ООН за бежанците и предвидени за източните острови в Егейско море, за да се гарантира непрекъснатото предоставяне на услугите по прием, като в същото време се извършва преход от финансирането чрез спешна помощ към националните програми на Гърция по линия на фонд „Убежище, миграция и интеграция“ и фонд „Вътрешна сигурност“.

До 4 септември 2017 г. са били сключени договори с 15 хуманитарни партньори на стойност 410,6 милиона евро от Инструмента за спешна подкрепа в рамките на ЕС. В съответствие с финансовото планиране за 2017 г. за приемната инфраструктура за Гърция приоритетите на Инструмента за спешна подкрепа в рамките на ЕС вече постепенно преминават от центрове за настаняване към жилища под наем (за максимум 30 000 души) и разширяване на многоцелевата програма за отпускане на пари в брой, така че да обхваща и храни, когато условията го позволяват. За да се отговори на тези два приоритета, през юли 2017 г. стартира Програмата за спешна подкрепа за интеграцията и жилищната политика. Тя се състои от два договора (на стойност съответно 93,5 милиона евро и 57,7 милиона евро), сключени с Върховния комисар на ООН за бежанците, чиято служба вече осъществява действията с партньорите и в сътрудничество с местните власти, когато става въпрос за наемането на жилища. До края на годината за други потребности остават още 34,9 милиона евро. В този контекст в процес на приключване са преговорите с хуманитарните партньори за нови проекти, както и за допълнително финансиране на текущи проекти.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

- Спешно ускоряване на обработването на молбите за убежище и значително увеличаване на броя на взетите решения от всеки апелативен комитет, отреждане на приоритет на жалбите, подадени на островите, и ускоряване на темпа на връщане в Турция съгласно изявлението на ЕС и Турция;
- Осигуряване на необходимия капацитет на всички острови за прием и настаняване

преди извеждане от територията на Гърция;

- Необходимо е спешно да се осигури своевременно, ефикасно и ефективно използване на финансирането от ЕС, предоставено по линия на националните програми на Гърция.

3. Презаселване от Турция в ЕС на принципа „един за един“

Актуално състояние

Към 4 септември 2017 г. общият брой сирийски граждани, презаселени от Турция в ЕС съгласно схемата „1:1“, е бил 8 834 души. През отчетния период 2 580 сирийци са били презаселени в петнадесет държави членки (Австрия, Белгия, Естония, Финландия, Франция, Германия, Италия, Латвия, Литва, Люксембург, Португалия, Румъния, Испания, Швеция и Нидерландия)²⁰. Към настоящия момент общият брой на лицата, които са одобрени и очакват презаселване, е 1 831 души. След леко забавяне на месечния темп на презаселване в сравнение с пиковия период през май 2017 г. постоянният темп на презаселванията ще трябва да се засили, за да се докаже, че все още има отворен алтернативен законен път до ЕС за сирийските бежанци в Турция. Стабилното темпо на презаселване трябва да се запази, за да бъде изпълнена заложената цел от 25 000 презаселвания за 2017 г., както беше посочено по-рано.

Държавите членки продължават да напредват добре с подготовката на още операции по презаселване, която включва командироването на техни служители в Турция за провеждането на интервюта с кандидатите за презаселване. През 2017 г. турските органи са предоставили на Върховния комисар за бежанците на ООН нови списъци с над 23 500 лица за презаселване.

Тринадесет държави членки все още не са взели участие в презаселването на бежанци от Турция²¹. Малта обаче проведе мисия за подбор в Турция през юли, очаква се Кипър да извърши операция по презаселване през идните седмици, а Хърватия увеличи броя на лицата, които смята да презасели, от 30 на 150 и възнамерява да проведе мисия за проверка в началото на октомври. Словения предостави на ВКБООН искането си да презасели 60 души по изявлението на ЕС и Турция.

Оперативни мерки

Въпросникът, който е разработен от делегацията на ЕС в сътрудничество с държавите членки и Върховния комисар на ООН за бежанците, цели да предостави на сирийските кандидати за презаселване изчерпателна информация за приемащите държави членки. Той следва скоро да бъде използван по време на интервютата със сирийските кандидати, за да се намали броят на отказалите се.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

- Осигуряване на адекватен темп на презаселване.

²⁰ В допълнение, в периода от 4 април 2016 г. Норвегия презасели 629 сирийци на своя територия от Турция.

²¹ България, Гърция, Дания, Ирландия, Кипър, Малта, Обединеното кралство, Полша, Словакия, Словения, Унгария, Хърватия и Чешката република.

4. Предотвратяване на появата на нови морски или сухопътни маршрути за незаконна миграция

Няма данни, че усилията за контролиране на потоците по маршрута през Източното Средиземноморие са довели до съществена промяна на маршрута от Турция. При все това обаче от Шестия доклад насам, въпреки продължаващите турски операции Aegean Hope и Safe Med²², в периода 9 юни — 3 септември от Турция в Италия са пристигнали 23 плавателни съда с общо 1 363 мигранти, а в Кипър са пристигнали два плавателни съда с общо 228 мигранти на борда, като всички са били сирийци.

Броят на разкритите незаконни преминавания на сухопътните граници на Турция с България и Гърция е останал като цяло нисък през последните шест месеца: на ден са регистрирани средно по около дванадесет незаконни преминавания на границата с Гърция и по две незаконни преминавания на границата с България. При все това през последното тримесечие се наблюдава увеличение на разкритите незаконни преминавания по границата с Гърция, което увеличи средния им брой за този период на 18 и изисква постоянно внимателно наблюдение. Общо 87 служители от Европейската агенция за гранична и брегова охрана понастоящем са разположени на сухопътната граница между България и Турция и 20 служители на сухопътната граница между Гърция и Турция.

5. Доброволна схема за хуманитарно приемане

Преговорите по стандартните оперативни процедури на доброволната схема за хуманитарно приемане между участващите държави и Турция напредват, като целта е тези процедури да бъдат договорени във възможно най-кратък срок. Бързото постигане на съгласие по стандартните оперативни процедури и своевременното вземане на решение за привеждане на схемата в действие ще подсилят изпълнението на изявлението, като осигурят на сирийските граждани безопасна и законна алтернатива на незаконната миграция към ЕС.

6. Либерализиране на визовия режим

Що се отнася до изпълнението на пътната карта за либерализиране на визовия режим, все още остава да бъдат изпълнени седем целеви условия, както беше подчертано в предходните доклади:

- издаване на *биометрични документи за пътуване*, изцяло съвместими със стандартите на ЕС;
- приемане на предвидената в пътната карта мярка за предотвратяване на *корупцията*;
- сключване на *споразумение за оперативно сътрудничество с Европол*;
- преразглеждане на законодателството и практиките за *борба с тероризма* в съответствие с европейските стандарти;
- привеждане на законодателството за *защита на личните данни* в съответствие със стандартите на ЕС;
- предлагане на *ефективно съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси* на всички държави — членки на ЕС;
- прилагане на всички разпоредби на *Споразумението за обратно приемане между ЕС и Турция*, включително разпоредбата относно гражданите на трети държави, която ще

²² В операциите участват 2 500 служители, 65 плавателни съда на бреговата охрана, две спасителни лодки, десет хеликоптера и три самолета. Според информацията, предоставена от турските органи, от началото на 2017 г. до момента са били задържани 9 531 незаконни мигранти в рамките на операция Aegean Hope и 1 406 в рамките на операция Safe Med.

влезе в сила на 1 октомври 2017 г.

Комисията продължава да насърчава усилията на Турция да изпълни възможно най-скоро всички оставащи целеви условия от пътната карта за либерализиране на визовия режим. Комисията и Турция водят активен диалог за намиране на решения, включително по отношение на законодателните и процедурните промени, необходими за изпълнението на всички оставащи целеви условия.

7. Механизъм за бежанците в Турция

След Шестия доклад Комисията увеличи усилията си за посрещане на най-належащите нужди на бежанците и приемните общности в Турция. От предоставените 2,9 милиарда евро са били подписани договори за 48 проекта на стойност 1,664 милиарда евро (спрямо 1,572 милиарда евро за периода на предишния доклад). Общата изплатена сума достигна 838 милиона евро (спрямо предишен размер от 811 милиона евро) за хуманитарна и нехуманитарна помощ²³.

На последното заседание на ръководния комитет, състояло се на 28 юни 2017 г., беше посочено, че координираното посредством Механизма финансиране продължава да има значителен реален ефект на място. Първите констатации от наблюдението съгласно рамката за резултатите от Механизма бяха представени на ръководния комитет²⁴. Комисията работи в тясно сътрудничество с турските власти и други партньори, за да гарантира, че до края на 2017 г. за почти 1,4 милиарда евро от заделените средства ще бъдат сключени договори, и работата и плащанията по тях ще продължат с бързи темпове. При осъществяването на целите на Механизма се обръща особено внимание на човешките права на бежанците като цяло и по-специално на жените, децата и хората с увреждания.

За да поддържа добра осведоменост и положително отношение, Комисията продължи да инвестира във видимостта на дейностите на всички нива в рамките на Механизма в подкрепа на бежанците и приемните общности. Ще бъде важен и приносът на Турция в това отношение, включително чрез съвместни инициативи.

Хуманитарна помощ

Изпълнението на хуманитарната стратегия в рамките на Механизма напредва с добри темпове²⁵. Общо 593 милиона евро са договорени чрез 35 хуманитарни проекта с 19 партньори, като проектите са насочени към посрещане на основните нужди на мигрантите, закрила, образование, здравеопазване, храна и подслон. От договорените 593 милиона евро до момента са изплатени 463 милиона евро.

²³ Средствата ще бъдат изплащани на траншове, като ще бъдат изплатени изцяло едва след приключването на проектите в съответствие с принципите на добро финансово управление. Като част от дейностите за осигуряване на видимост по линия на Механизма е изготвена интерактивна карта, която позволява директна визуализация на мястото на изпълнение на различните проекти и очакваните резултати от тях: http://ec.europa.eu/enlargement/news_corner/migration/index_en.htm.

²⁴ Например към 30 април 2017 г. (крайна дата за 1-ия тримесечен цикъл за отчет по рамката за резултатите) са били предоставени транспортни услуги до училище за 19 897 сирийски бежанци — ученици и 580 156 здравни консултации. Бе направено и второ тримесечно искане за данни от наблюдението.

²⁵ Предоставянето на хуманитарна помощ по Механизма продължава да се извършва в съответствие със законодателството на ЕС в областта на хуманитарната помощ и принципите, залегнали в Европейския консенсус относно хуманитарната помощ.

Броят на уязвимите бежанци, подпомагани от Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства, бързо нарасна до 860 000 души²⁶. Комисията има за цел до края на 2017 г. да подпомогне 1,3 милиона бежанци чрез Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства. Въпреки че все още съществуват някои проблеми, предимно свързани с регистрацията на бежанците за достъп до Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства, ЕС и Турция работят съвместно за намирането на решения, за да се гарантира, че всички уязвими бежанци могат да кандидатстват.

През юли бяха извършени вторите двумесечни плащания към семейства бежанци по линия на проекта за обвързан с условия трансфер на средства в брой за образование. Плащанията към момента достигат до над 72 000 бенефициери, а Комисията очаква 230 000 деца да се възползват пряко през първата година на най-голямата организирана от нея досега програма в областта на образованието в извънредни ситуации.

В процес на изпълнение са и други хуманитарни проекти с ООН и други партньори в областта на първичната медицинска помощ, включително физическата рехабилитация и психичното здраве, неформалното образование и закрилата. Дейностите по закрила са насочени по-специално към подпомагането на бежанците в процеса на регистрация и насочването им към подходящи услуги, предоставяни от турското правителство и неправителствени организации.

Комисията работи с партньорите, за да финализира договорите по Плана за изпълнение на хуманитарни дейности за Турция за 2017 г. в сътрудничество с турските министерства. Използването на 714 милиона евро по линия на хуманитарната помощ на Механизма се фокусира върху продължаване на помощите за някои от най-уязвимите бежанци в Турция и полагане на усилия за свързването им с услуги, предлагани от държавата. Основният инструмент за усвояването на средствата остава Мрежата за социална закрила при извънредни обстоятелства²⁷. Първите договори се очаква да бъдат подписани скоро — през септември 2017 г.

Нехуманитарна помощ

По направлението на Механизма за нехуманитарна помощ досега са сключени договори за 1,071 милиарда евро, а на партньорите по изпълнението вече са изплатени 375 милиона евро.

На 15 юни 2017 г. със Световната банка бе подписан проект на стойност 50 милиона евро за подобряване на достъпа на бежанците и приемните общности до краткосрочна и дългосрочна заетост, като в него се включва финансиране за програми за работа срещу заплащане и професионално и езиково обучение за 15 000 души в десет провинции. На 1 септември 2017 г. с KfW бе подписано удължаване на проект на стойност 45 милиона евро за осигуряването на повече от 40 сглобяеми училища, които да бъдат отворени през новата учебна година в допълнение на вече сключените договори за строителството на перманентни постройки, които да служат за училища.

²⁶ След въвеждането през юни на нов размер на преводите и по-широки критерии за допустимост правоимащите семейства вече ще получават 120 турски лири месечно на човек, плюс допълнителни тримесечни добавки.

²⁷ Стратегията се основава на три стълба: издръжка за основни нужди; здравни услуги; и образователна подкрепа. Тези стълбове са подкрепени от хоризонтални дейности за закрила.

След заседанието на оперативния съвет на Регионалния доверителен фонд на ЕС на 13 юни 2017 г. бяха приети четири документа за действие на стойност 131,5 милиона евро (предложения за финансиране по линия на Регионалния доверителен фонд на ЕС в отговор на кризата в Сирия — Регионалния доверителен фонд на ЕС. Три от тези предложения имат за цел подобряване на достъпа до здравни услуги за сирийските бежанци, засилване на устойчивостта на сирийските бежанци и приемните общности и подобряване на житейските умения на бежанците, които не са сирийски граждани. Четвъртото предложение е насочено специално към овластяването на жените и момичетата и илюстрира значението, което Механизмът придава на равенството между половете и правата на човека като цяло.

На 20 юли 2017 г. бяха адаптирани две специални мерки, така че да отговарят по-добре на нуждите на бежанците в Турция. Средствата по специалната мярка от юли 2016 г. в размер на 1,415 милиарда евро бяха увеличени с 10 милиона евро и бяха коригирани нейните цели, за да се улесни сключването на договори по останалите проекти с международните финансови институции. Корекцията позволява финансирането, предоставено на *Agence française de développement*, на нова болнична сграда в Хатей и на гореспоменатите сглобяеми училища. С друга промяна, направена в специалната мярка от април 2016 г. на стойност 60 милиона евро, изпълнявана с турската Генерална дирекция „Управление на миграцията“, се разширява обхватът на подкрепата, предоставяна на турските власти за укрепване на техния капацитет за управление, посрещане и прием на мигранти, които са върнати в Турция от държавите — членки на ЕС.

След последния доклад ЕС предприе няколко мерки за справяне с натиска, оказван върху местната инфраструктура и услуги. Например от официалното му откриване през май първият здравен център за мигранти в Килис вече постигна резултати: около 15 000 сирийски пациенти са били прегледани там, включително над 600 бременни жени²⁸. Нов здравен център за мигранти следва да бъде отворен в Анкара през септември 2017 г. В момента тече подготовка за допълнителни проекти за здравна и общинска инфраструктура, насочени основно към водоснабдяване и канализация, в областите, които са най-силно засегнати от кризата.

Основни предизвикателства и следващи стъпки

- Бързо сключване на договори за всички останали действия по линия на специалните мерки и Плана за изпълнение на хуманитарни дейности за 2017 г. и осигуряване на ефективното им изпълнение в съответствие с принципите на добро финансово управление.

8. Модернизация на митническия съюз

По време на политическия диалог на високо равнище между ЕС и Турция на 25 юли 2017 г. двете страни се споразумяха, че модернизацията на митническия съюз остава ключов приоритет в отношенията между ЕС и Турция. Следователно Комисията приканва Съвета да приключи работата си по предложението на Комисията за започването на преговори с Турция относно модернизирана рамка за двустранна търговия²⁹. Това ще позволи да започнат преговорите по важно споразумение, което,

²⁸ От май 2017 г. до юли 2017 г.

²⁹ Комисията прие предложението си за указания за водене на преговори през декември 2016 г.

приложено за всички държави членки, ще разгърне все още неизползвания потенциал на търговските и икономическите отношения между ЕС и Турция.

9. Процес на присъединяване

В рамките на преговорите за присъединяване досега са отворени 16 глави, като една от тях е временно затворена. Не бяха проведени срещи през отчетния период.

ЕС очаква от Турция да спазва най-високите стандарти по отношение на демокрацията, върховенството на закона и зачитането на основните свободи, включително свободата на изразяване.

10. Хуманитарни условия в Сирия

Хуманитарната ситуация в Сирия продължава да предизвиква особена загриженост — 6,3 милиона души са вътрешно разселени, като много от тях по няколко пъти, а 13,5 милиона души се нуждаят от неотложна помощ. Призивът от 2017 г. на Организацията на обединените нации за набиране на средства за Сирия се стреми да привлече 3,3 милиарда евро, като към днешна дата събраните средства представляват 35 % от тази сума.

Съобщава се, че насилието е намаляло в някои области след създаването на зони за деескалация в Сирия, но хуманитарното положение и положението по отношение на сигурността остават изключително трудни за цивилните в много части на страната. В Северозападна Сирия военни операции и боеве между различни въоръжени групи от юли насам причиниха смъртта на цивилни и някои хуманитарни дейности трябваше временно да бъдат преустановени, а важен граничен контролно-пропускателен пункт с Турция бе временно затворен. Продължава да пристига информация за мащабно разселване в Рака³⁰, както и за значителни нужди в областта на здравеопазването и липсата на достъп до питейна вода, храна и нехранителни стоки. Хуманитарното положение в териториите, контролирани от недържавни въоръжени групи, се запазва изключително обезпокоително, предвид високото равнище на потребностите. Положението, изглежда, се влошава и в югоизточната част на Сирия, като се увеличава броят на вътрешно разселените лица.

Достъпът до около 4,5 милиона души в труднодостъпни райони, в това число 540 000 души в зони под обсада, продължава да бъде ключово предизвикателство, въпреки че хуманитарните конвои ООН успяха да достигнат през юли някои труднодостъпни зони и обсадения град Nashabiyeh. От началото на 2017 г. досега помощта на ООН е достигнала съответно до едва 13 % и 39 % от нуждаещите се хора в труднодостъпните и обсадените райони. Хуманитарните организации докладваха за редица пречки³¹ пред предоставянето на хуманитарна помощ.

Трансграничната помощ продължава да бъде от все по-голямо значение. По-голямата част от трансграничните доставки са осъществявани от Турция и Йордания, които продължават да полагат усилия за улесняване на достъпа по всички възможни маршрути. ЕС подкрепя

³⁰ Над 30 000 души са били разселени след 1 юли и повече от 200 000 след 1 април (Брифинг на заместник-координатора за спешната хуманитарна помощ към Съвета за сигурност на ООН) (<https://www.un.org/press/en/2017/sc12932.doc.htm>).

³¹ Например липсата на административни разрешения и писма за улесняване на преминаването, несигурността и сраженията, произволните ограничения, поставяни от въоръжените групи, от посочените от Съвета за сигурност на ООН терористични групи и от самоопределилите се местни органи.

животоспасяващи трансгранични операции от Турция за хората в Северна Сирия, като чрез партньорски хуманитарни организации се осигуряват храна, вода, подслон, здравни услуги и закрила за населението в най-голяма нужда. Пререгистрацията и регулаторната среда, в която функционират международните неправителствени организации в Турция, изглежда, оказва влияние върху капацитета им за осъществяване на хуманитарни операции в Сирия.

С оглед на продължаващото насилие и огромните хуманитарни нужди ЕС непрекъснато призовава всички страни да изпълняват своите задължения съгласно международното хуманитарно право и да гарантират, че закрилата на цивилните е главен приоритет от всяка възможна входна точка, в това число от Турция и Йордания. Това се отнася и до понятието за зони за деескалация на територията на Сирия. ЕС приветства всички усилия в това отношение, при условие че се спазва международното хуманитарно право.

11. Заключение

Изявлението на ЕС и Турция продължи да постига конкретни резултати по отношение на намаляването на незаконните и опасните преминавания, намаляването на жертвите в Егейско море и, също толкова важно, предоставянето на практическа подкрепа за сирийските бежанци и приемните общности в Турция по линия на Механизма за бежанците в Турция и чрез презаселване по безопасен начин на сирийци от Турция в Европа.

Въпреки това факторите, които правят Европа притегателен център за незаконна миграция, продължават да съществуват и изявлението на ЕС и Турция е ключов фактор за това предизвикателствата, свързани с миграцията в Източното Средиземноморие, да бъдат ефективно и съвместно преодолені от ЕС и Турция.

За да се гарантира пълното и устойчиво прилагане на изявлението на ЕС и Турция, се изискват постоянни усилия и политическа решимост от всички страни.

Темпът на сключване на договори и на изпълнение на проекти в рамките на Механизма следва да се засили, за да бъде ускорено предоставянето на конкретна подкрепа на сирийските бежанци и техните приемни общности в Турция.

Сегашното темпо и ангажиментите на държавите членки за презаселване на сирийски бежанци от Турция в Европа следва да се запазят и да продължи. Това ще бъде допълнително улеснено посредством бързото договаряне на Доброволната схема за хуманитарно приемане и нейното задействане.

За подобряване на положението на гръцките острови е необходимо гръцките органи, агенциите на ЕС и държавите членки спешно да положат значителни допълнителни усилия за подобряване на управленческия капацитет на гръцката администрация по отношение на миграцията и убежището и увеличаване на връщанията в Турция на лицата, които нямат право да останат в Гърция, при пълно спазване на разпоредбите на ЕС и на международните правила.

Комисията ще продължи да насърчава работата по тези точки и ще продължи редовно да докладва за постигнатия напредък.